

*Dreptate și egalitate.
Proprietatea*

*Vișan Elena- Monica
Clasa a VIII-a B*

Dreptatea și egalitatea.

Dreptatea este valoarea etică și juridică, în funcție de care se aprobă sau se dezaprobă relațiile sociale și raporturile juridice, normele juridice și hotărârile organelor de jurisdicție existente într-o epocă și într-o organizare socială dată; este faptul de a recunoaște drepturile cuiva, de a acorda fiecăruia ceea ce i se cuvine în mod legitim. Dreptatea este o virtute morală, cea mai înaltă dintre cele patru virtuți cardinale, care constă în faptul de a da fiecăruia ce este al său, în a respecta drepturile altuia.

În societățile bazate pe exploatare, clasele dominante caută să justifice, prin concepțiile lor despre dreptate, relațiile economice existente, să le întărească prin legi și norme morale, în timp ce clasele și păturile sociale asuprite promovează propriile lor concepții despre dreptate, care oglindesc necesitatea schimbărilor relațiilor sociale respective, năzuința maselor de a înlătura inegalitatea socială. Dezvăluind caracterul formal al concepției burgheze despre dreptate, concepție care ascunde esența exploatării capitaliste, marxism-leninismul a făurit o concepție nouă, comunist-științifică despre dreptate, conform căreia adevărata dreptate socială constă în eliberarea omului de orice exploatare și asuprire, în realizarea egalității sociale depline în condițiile comunismului.

Există mai multe tipuri de dreptate dintre care principalele categorii de dreptate sunt:

- *dreptatea distributivă* este corectitudinea accesului la resurse, poziții în societate și a

distribuirii unor avantaje, obligații între persoane, grupuri în societate.)

- *dreptatea procedurală* presupune respectarea legilor și înfăptuirea justiției. Ca respectare a legilor, dreptatea presupune respectarea drepturilor legale ale unei persoane: libertatea personală, proprietatea, demnitatea umană și să i se dea fiecăruia ce i se cuvine.
- *dreptatea corectivă sau reparatorie* se referă la repararea nedreptății și la corectitudinea răspunsului la nedreptăți, prejudicii.

Proprietatea

Proprietatea, o formă socială, istoricește determinată, de însușire a bunurilor materiale de către oameni. Demonstrând că proprietatea este un raport social care ia naștere între oameni în legătură cu însușirea acestor bunuri, și în primul rând a mijloacelor de producție, K. Marx a combătut concepția burgheză care o definea ca un raport între om și obiect. Proprietatea nu se poate confunda cu dreptul de proprietate, care nu este altceva decât expresia juridică a relațiilor de proprietate. Nu obiectul în sine constituie proprietatea, după cum nici calitățile naturale ale bunurilor însușite nu determină caracterul proprietății, ci natura relațiilor sociale care iau naștere în legătură cu această însușire. Spre deosebire de concepția burgheză, care declară proprietatea privată ca fiind veșnică și imuabilă, marxism-leninismul consideră proprietatea ca o categorie istorică, ce se schimbă de la o orânduire socială la alta, încadrându-se în două tipuri fundamentale: *proprietatea privată*, care stă la baza

orânduirii sclavagiste, feudale și capitaliste, și *proprietatea comună, socială*, care a stat la baza orânduirii comunei primitive și caracterizează orânduirea sclavagistă. La rândul lor, aceste două tipuri de proprietate au cunoscut mai multe forme corespunzătoare unui anumit grad de dezvoltare a forțelor de producție.

Relațiile de proprietate reprezintă elementul fundamental al relațiilor de producție, ele determinând toate celelalte raporturi sociale, politice, juridice, familiale etc. Astfel, orânduirile bazate pe proprietatea privată s-au caracterizat prin relații sociale bazate pe exploatarea omului de către om, iar cele bazate pe proprietatea comună, socială, prin relații de colaborare și ajutor reciproc. Prima formă de proprietate a fost cea obștească din comuna primitivă, determinată de nivelul foarte scăzut de dezvoltare a forțelor de producție, de cantitatea redusă a mijloacelor de trai. În aceste condiții, când oamenii izolați nu puteau face față forțelor naturii, era necesară munca în comun și, prin urmare, stăpânirea în comun a mijloacelor de producție. Dominația proprietății sociale excludea inegalitatea de avere, exploatarea muncii altuia, etc. Dezvoltarea forțelor de producție, posibilitatea creării plus-produsului au determinat apariția proprietății private și, pe această bază, trecerea la o nouă orânduire socială.